

УДК: 630*265 (477.64)

**СТАН ПРИМАГІСТРАЛЬНИХ ЛІСОСМУГ БІЛЯ
с/т КИРИЛІВКА ЗАПОРІЗЬКОЇ ОБЛАСТІ**

О.А. Пономарьова

***Дніпропетровський державний аграрно-економічний
університет***

ponomarevalena@mail.ua

Изучен таксономический состав древесной растительности придорожной лесополосы вдоль трассы Т0820, которая ведет к пгт Кирилловка (юг Запорожской области). Установлено, что в насаждении преобладают три вида: гледичия обыкновенная, робиния лжеакация и тополь Симона. Большинство видов высажено в соответствии с их экологическими предпочтениями к

влагності ґрунту, ступені газо- і солеустійчості. Однак структура лісополос суттєво порушена пожегами, вирубками і природним випадінням дерев через великий вік насаджень і високої інтенсивності експлуатації траси.

Защитные лесополосы, примагистральные насаждения, жизненное состояние, устойчивость, структура насаждений.

Оптимальне функціонування природних і штучних екосистем в степових умовах вимагає комплексних заходів як агротехнічного, так і лісівничого характеру [9]. На думку О.І. Фурдичко і А.П. Стадника важливим аспектом підтримання екологічного балансу є створення і правильна експлуатація захисних насаджень, конструктивні параметри яких повинні враховувати меліоративно-екологічну напруженість території, її фізико-географічні характеристики. Вибір головних деревних порід має виходити з цільового призначення створюваних насаджень, їх комплексного використання в процесі експлуатації [13]. Результати глобальної інвентаризації тропічних і субтропічних систем агролісомеліорації, проведених у 1982–1987 рр., показали, що існування системи агролісомеліорації і інтенсивність її управління визначається не тільки екологічним потенціалом місцевості, але й соціально-економічними факторами [14].

Питання захисного лісорозведення в Степу хвилює багатьох науковців, але переважаюча кількість досліджень спрямована на вивчення стану полезахисних насаджень, в той час як примагистральні лісосмуги залишаються поза увагою. Більшість таких насаджень була створена в перші роки після другої світової війни і їх стан на сьогодні незадовільний [5, 11, 12].

Матеріали та методи досліджень

Дослідження проводились у примагистральних захисних насадженнях вздовж автомобільної дороги Т 0820, що веде від смт Кирилівка до повороту на трасу М 18 (рис. 1). Кирилівка – селище міського типу, розташоване на півдні Запорізької області, на узбережжі Азовського моря.

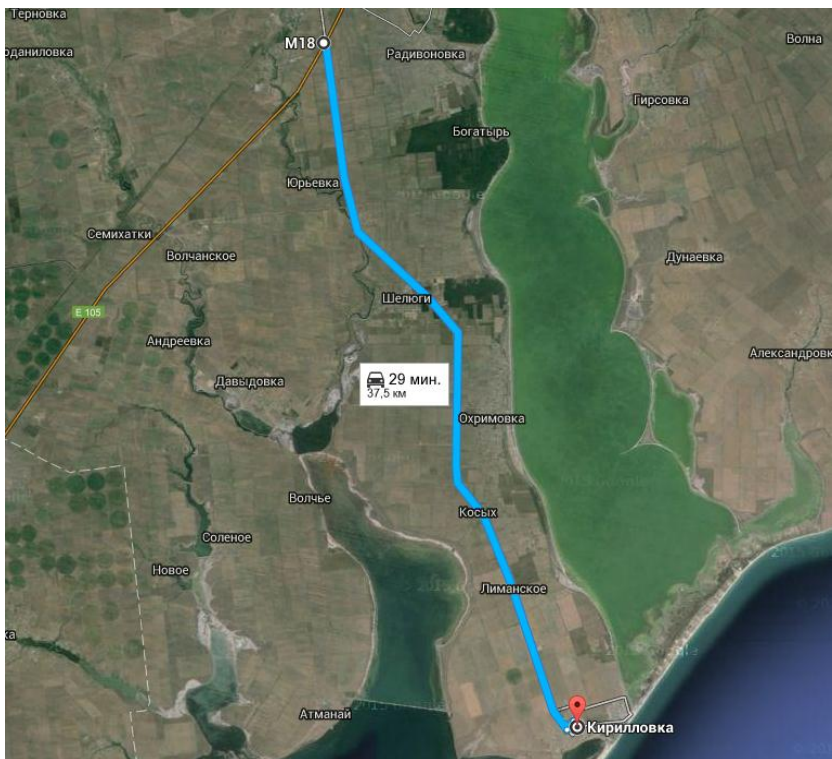

Рисунок 1 – Відгалуження траси Харків – Сімферополь (до смт Кирилівка)

Figure 1 – An offshoot from the highway Kharkov-Simferopol (near Kyrylivka)

Протяжність даної ділянки траси становить 37 км. Автодорога, що веде до смт Кирилівка, відноситься до доріг другої категорії з максимальною інтенсивністю руху 14000 автомобілів на добу, має 2 смуги для руху авто і ширину полотна – 7,5 м [1].

Територія, на якій проводилась оцінка стану лісосмуг, відноситься до II-го агролісомеліоративного району – Присивашся. Для кліматичних умов даного регіону характерні високі літні температури повітря, значна тривалість безморозного і вегетаційного періодів, коротка, дуже виражена посушливість: середня річна кількість опадів складає 330 мм. Вплив Азовського

моря виявляється у послабленні морозів, зменшенні висоти снігового покриву. Серед інших регіонів Степу цей регіон характеризується найменшою кількістю опадів і відносною вологістю повітря. Ґрунти – каштаново-солонцюватий комплекс [10].

Кількісну оцінку ступеня пошкодження дерев визначали за п'ятибальною шкалою В.А. Алексєєва [3]. Здійснювали розподіл деревних видів за відношенням: до вологості ґрунту (за шкалою А.А. Бельгарда [4]), за відношенням до засолення ґрунту [6], за ступенем газостійкості [7].

Результати та їх обговорення

На досліджуваному відрізку автотраси зростає близько 23000 шт. деревних та чагарникових рослин (табл. 1), при цьому враховувались тільки дерева висотою більше 5 м. Екземпляри нижче п'яти метрів відносили до підросту, який був представлений переважно різновіковими рослинами робінії звичайної. Вік головного деревостану складає близько 60 років.

Структура насаджень неоднорідна, представлена переважно однорядними та трьохрядними ділянками лісосмуги. Виявлені однорядні смуги з робінії звичайної, верби білої та груші дикої, а також тополі Болле. Переважна кількість лісосмуг – непродувної щільної конструкції, що зумовлено наявністю підросту різновікової робінії висотою від 2 до 7 м, яка утворює суцільні зарості (рис. 2). Ажурні і продувні лісосмуги складають менше 10 % і утворені переважно гледичією звичайною і робінією в малорядних насадженнях. Смуга деревних насаджень вздовж автополотна не є суцільною, дуже часто вона відсутня або представлена поодинокими рослинами. Загальна протяжність розривів у лісосмугах складає 25600 м (або 36 % від довжини обстеженого маршруту). Від села Мала Тернівка до села Юріївка (близько 9 км) захисні насадження зовсім відсутні. Іноді біля дороги трапляються поодинокі дерева і чагарники (рис. 3). Малорядні придорожні лісосмуги, які чергуються з незахищеними ділянками автотраси, характерні і для інших автомагістралей [8].

Таблиця 1 – Видовий склад примаргістральної захисної лісосмуги

Table 1 – Species composition of protective roadside shelterbelts

№ з/п	Родина	Рід	Вид	Кількість від загальної кількості дерев, %
1	<i>Fabaceae</i>	<i>Robinia</i> L.	<i>Robinia pseudoacacia</i> L.	65,70
		<i>Gleditsia</i> L.	<i>Gleditsia triacanthos</i> L.	17,08
2	<i>Salicaceae</i>	<i>Populus</i> L.	<i>Populus bolleana</i> Louche	0,21
			<i>Populus simonii</i> Carriere	13,58
		<i>Salix</i> L.	<i>Salix alba</i> L.	0,11
3	<i>Moraceae</i>	<i>Morus</i> L.	<i>Morus alba</i> L.	0,83
4	<i>Aceraceae</i>	<i>Acer</i> L.	<i>Acer negundo</i> L.	0,79
5	<i>Rosaceae</i>	<i>Pyrus</i> L.	<i>Pyrus communis</i> L.	0,53
6	<i>Pinaceae</i>	<i>Pinus</i> L.	<i>Pinus sylvestris</i> L.	0,44
7	<i>Fagaceae</i>	<i>Quercus</i> L.	<i>Quercus robur</i> L.	0,31
8	<i>Ulmaceae</i>	<i>Ulmus</i> L.	<i>Ulmus parvifolia</i> Jacq.	0,22
9	<i>Elaeagnaceae</i>	<i>Elaeagnus</i> L.	<i>Elaeagnus angustifolia</i> L.	0,20
Всього	9 родин	11 родів	12 видів	22830 екз.

Видовий склад деревної рослинності захисних лісосмуг досить бідний: переважають робінія звичайна, гледичія колюча, тополя Симона, які в сумі складають 96,5 % від загальної кількості екземплярів. Інші 9 видів не досягають навіть відсотка у складі придорожніх насаджень. Такий асортимент порід характерний для захисних насаджень степових регіонів [2, 11].

Складні умови існування, а саме: високий рівень засоленості ґрунтів, суттєвий ступінь експлуатації траси, велика тривалість посушливого періоду негативно впливають на деревні рослини, які збереглися біля дороги. Очевидна відсутність догляду за лісосмугами: вони або дуже розріджені внаслідок випадіння більшості екземплярів, або дуже загущені самосівом і підростом робінії звичайної. Несанкціоновані рубки і пожежі знищують залишки деревних насаджень, їх місце займає степова рослинність. Обстеження захисних насаджень степового Криму, проведені в

2005–2010 рр., показали, що за останні два десятиліття 37 % посадок залишилося без головних порід, 10 % – без головних і другорядних, а 53 % залісненої площі взагалі втратило деревно-чагарникову рослинність [2].

Рисунок 2 – Природне поновлення *Robinia pseudoacacia*

Figure 2 – Natural renewal of *Robinia pseudoacacia*

Рисунок 3 – Поодинокі дерева в розривах лісосмуги

Figure 3 – Single trees in the forest belt breaks

Відомо, що життєвий стан рослин, особливо деревних, суттєво залежить від таких кліматичних чинників як вологість ґрунту та повітря, температура, ступінь освітлення, ґрунтові умови. Життєдіяльність і функціональність примагістральних лісосмуг ускладнюється також присутністю негативних антропогенних факторів – викидів автотранспорту, ущільнення ґрунту, турбулентних потоків повітря.

Згідно табл. 2 у найкращому стані перебувають такі породи, як гледичія колюча, тополя Болле, маслинка вузьколиста, сосна звичайна. Великий відсоток пошкоджених дерев відмічено у двох найбільш розповсюджених видів лісосмуги – робінії звичайної та тополі Симона. Всихання скелетних гілок відмічено у груші звичайної та верби білої. Молоді рослини робінії мають більш високий рівень життєвості, листки таких рослини уражені тільки мінерами. У старих екземплярів багато сухих гілок у кроні, наявні

некрози та відшарування кори. Листки та плоди груші вкриті паршею. Сухостій в обстеженій лісосмузі притаманний тільки тополі Симона, робінії (у останньої в багатьох випадках після пошкодження вогнем) і клену ясенелистому.

Таблиця 2 – Життєвий стан деревних рослин придорожньої лісосмуги, % від загальної кількості екземплярів даного виду

Table 2 – Vital condition of woody plants in roadside shelterbelts, % of the total number of instances of this species

	Вид	Життєвий стан, балів				
		1	2	3	4	5
		здорове дерево	ослаблене дерево	сильно пошкоджене дерево	дерево, що відмирає	сухостій
1.	Клен ясенелистий	19,4	41,7	25,0	12,2	1,7
2.	В'яз дрібнолистий	16,0	64,0	10,0	10,0	
3.	Робінія звичайна	16,7	48,0	28,7	5,3	1,3
4.	Гледичія колюча	79,5	15,4	5,1		
5.	Груша звичайна		65,0	28,3	6,7	
6.	Тополя Болле	32,0	68,0			
7.	Тополя Симона		8,1	87,1	3,7	1,1
8.	Верба біла	8,0	52,0	32,0	8,0	
9.	Шовковиця біла	13,2	72,1	13,2	1,5	
10.	Маслинка вузьколиста	55,5	37,8	6,7		
11.	Дуб звичайний		88,6	11,4		
12.	Сосна звичайна	35,0	60,0	5,0		
	Всього, %/шт	<u>25,2</u> 5745	<u>37,5</u> 8559	<u>32,1</u> 7333	<u>4,2</u> 955	<u>1,0</u> 238

Отже, за візуальною оцінкою тільки чверть екземплярів дерев у лісосмузі здорові. Найбільша категорія – більше третини – це ослаблені рослини. Сильно пошкоджених рослин також майже третина. Дерев, які відмирають, і сухостійні разом складають близько 5 %, але за кількістю екземплярів на обстеженому відрізку

траси це більше 1000 шт. Тому важливим є з'ясувати не тільки рівень життєвості деревостану, але й відповідність існуючого асортименту придорожньої лісосмуги екологічним умовам зростання.

Аналіз екологічної відповідності деревної рослинності лісосмуги умовам зростання показав, що переважна більшість видів (9 з 12) відноситься до посухостійких рослин (табл. 3). Ксерофіти переважають не тільки за кількістю таксонів, а й за числом екземплярів (86,1 %) – це робінія, гледичія, а також представлені невеликою кількістю екземплярів в'яз дрібнолистий, шовковиця біла, маслинка вузьколиста. Дуб звичайний, груша звичайна та клен ясенелистий, що входять до групи ксеромезофітів, складають всього 1,6 %. Серед вологолюбів найбільшою кількістю екземплярів представлена тополя Симона, стан дерев якої переважно незадовільний.

Таблиця 3 – Розподіл деревних порід за відношенням до вологи

Table 3 – The distribution of tree species in relation to water

Група за відношенням до вологи	Назва рослин	Кількість, %	Загальна кількість, %
Ксерофіти	<i>Robinia pseudoacacia</i>	65,8	84,5
	<i>Gleditsia triacanthos</i>	17,1	
	<i>Morus alba</i>	0,8	
	<i>Ulmus parvifolia</i>	0,2	
	<i>Elaeagnus angustifolia</i>	0,2	
	<i>Pinus sylvestris</i>	0,4	
Мезоксерофіти	-	-	-
Ксеромезофіти	<i>Quercus robur</i>	0,3	1,6
	<i>Pyrus communis</i>	0,5	
	<i>Acer negundo</i>	0,8	
Мезофіти	-	-	-
Мезогідрофіти	<i>Populus bolleana</i>	0,2	13,8
	<i>Populus simonii</i>	13,6	
Гідрофіти	<i>Salix alba</i>	0,1	0,1

Близьке розташування Азовського моря зумовлює високий рівень засолення ґрунту, що значно звужує асортимент деревних рослин для меліоративних насаджень. Згідно асортименту, розробленого О.І. Пилипенко зі співат, найбільше для захисних насаджень у даній місцевості підходять такі породи як гледичія колюча, маслинка вузьколиста, груша звичайна, в'яз дрібнолистий [10], які показали досить високий бал життєвості на дослідженому відрізку лісосмуги (табл. 4).

Таблиця 4 – Розподіл деревних порід за відношенням до засоленості ґрунтів

Table 4 – The distribution of tree species in relation to soil salinity

Група за відношенням до вологи	Назва рослин	Кількість, %	Загальна кількість, %
Солевитривалі	<i>Robinia pseudoacacia</i>	65,8	84,3
	<i>Gleditsia triacanthos</i>	17,1	
	<i>Populus bolleana</i>	0,2	
	<i>Morus alba</i>	0,8	
	<i>Ulmus parvifolia</i>	0,2	
	<i>Elaeagnus angustifolia</i>	0,2	
Середньо солевитривалі	<i>Quercus robur</i>	0,3	1,7
	<i>Acer negundo</i>	0,8	
	<i>Salix alba</i>	0,1	
	<i>Pyrus communis</i>	0,5	
Слабко солевитривалі	<i>Pinus sylvestris</i>	0,4	14,0
	<i>Populus simonii</i>	13,6	

Насадження вздовж автомагістралі піддаються суттєвому впливу негативних викидів автотранспорту, які містять такі шкідливі речовини як сірчистий газ, оксиди азоту, солі важких металів. Все це посилює складність умов зростання і зменшує довговічність та життєвість дерев та чагарників. Аналіз розподілу рослин лісосмуги за ступенем газостійкості показав, що абсолютна більшість порід є досить газостійкими, тобто підбір порід за цим показником здійснювався правильно (табл. 5).

Таблиця 5 – Розподіл деревних порід за ступенем газостійкості

Table 5 – The distribution of tree species in the degree of resistance to gases

Ступінь газостійкості деревних рослин	Назва рослин	Кількість, %	Загальна кількість, %
Газостійкі	<i>Robinia pseudoacacia</i>	65,8	66,4
	<i>Elaeagnus angustifolia</i>	0,2	
	<i>Quercus robur</i>	0,3	
	<i>Salix alba</i>	0,1	
Відносно газостійкі	<i>Acer negundo</i>	0,8	33,2
	<i>Pyrus communis</i>	0,5	
	<i>Gleditsia triacanthos</i>	17,1	
	<i>Populus bolleana</i>	0,2	
	<i>Morus alba</i>	0,8	
	<i>Ulmus parvifolia</i>	0,2	
	<i>Populus simonii</i>	13,6	
Слабко газостійкі	<i>Pinus sylvestris</i>	0,4	0,4

До негазостійких рослин можна віднести тільки сосну звичайну, але невибагливість до інших чинників (родючості і вологості ґрунту) зумовлює досить добрий життєвий стан цієї породи на дослідженій ділянці лісосмуги.

Таким чином, питання щодо стану та функціонування примагістральних лісосмуг на території України залишається майже не вивченим, але дуже актуальним.

Висновки

1. Ділянка лісосмуги вздовж траси, яка веде від смт Кирилівка до повороту на трасу М-18 представлена переважно трьохрядними і шестирядними насадженнями. Більше третини обстеженого маршруту (25,6 км) взагалі незахищені лісосмугами – іноді вздовж автополотна зростають поодинокі дерева і чагарники, які не можуть виконувати роль лісосмуг.

2. Видовий склад деревних рослин дуже бідний – всього 12 видів, серед яких переважають робінія звичайна, гледичія колюча та тополя Симона.

3. Стан деревних рослин лісосмуги переважно задовільний (57,2 % дерев), але у тополі Симона 91,9 % екземплярів відносяться до сильно ослаблених і відмираючих. Найвищий бал життєвості за візуальною ознакою отримали гледичія колюча та маслинка вузьколиста.

4. Підбір порід для лісосмуги здійснювався відповідно екологічним вимогам, але відсутність догляду призвела до повного випадіння дерев на одних ділянках і непомірного розростання підросту на інших, тобто конструкція лінійних насаджень порушена і вони не можуть у повній мірі виконувати свої функції.

Література:

1. *Автомобильные дороги Украины [Электронный ресурс]. – режим доступа: https://ru.wikipedia.org/wiki/Автомобильные_дороги_Украины.*

Avtomobilnyie dorogi Ukrainyi [Elektronniy resurs]. – režhim dostupu: https://ru.wikipedia.org/wiki/Avtomobilnyie_dorogi_Ukrainyi.

2. Агапонов М.Н. *Захисні насадження Криму: сучасний стан і перспективи розвитку* / Агапонов М.Н., Швець Ю.П., Неонета О.О., Астапов О.Ю. // *Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України*. – 2010. – Вип. 152. Ч. 2. – С. 285–289.

Agaponov M.N. Zahisni nasadzhennya Krimu: suchasniy stan i perspektivi rozvitku / Agaponov M.N., Shvets Yu.P., Neoneta O.O., Astapov O.Yu. // *Naukoviy visnik Natsionalnogo universitetu bioresursiv i prirodokoristuvannya Ukraini*. – 2010. – Vip. 152. Ch. 2. – S. 285–289.

3. Алексеев В.А. *Диагностика жизненного состояния деревьев и древостоев* / В.А. Алексеев // *Лесоведение*. – 1989. – № 4. – С. 51–57.

Alekseev V.A. Diagnostika zhiznennogo sostoyaniya derevev i drevostoev / V.A. Alekseev // *Lesovedenie*. – 1989. – № 4. – S. 51–57.

4. Бельгард А.Л. *Степное лесоведение* / А.Л. Бельгард. – М.: *Лесная промышленность*, 1971. – 336 с.

Belgard A.L. *Stepnoe lesovedenie* / A.L. Belgard. – М.: Lesnaya promyshlennost, 1971. – 336 s.

5. Геоинформационный анализ состояния придорожных лесных насаждений / А.С. Рулев [и др.] // Известия Оренбургского государственного аграрного университета. – 2014. – № 3 (47), ч. 1. – С. 42–45.

Geoinformatsionnyiy analiz sostoyaniya pridorozhnyih lesnyih nasazhdeniy / A.S. Rulev [i dr.] // *Izvestiya Orenburgskogo gosudarstvennogo agrarnogo universiteta*. – 2014. – № 3 (47), ch. 1. – S. 42–45.

6. Мигунова Е.С. Сравнительная оценка солевыносливости деревьев и кустарников / Е.С. Мигунова. – М.- Л.: Лесоведение, 1976. – № 3. – С. 50–56.

Migunova E.S. Sravnitel'naya otsenka solevyinoslivosti derevev i kustarnikov / E.S. Migunova. – М.- Л.: *Lesovedenie*, 1976. – № 3. – S. 50–56.

7. Николаевский В.С. Биологические основы газоустойчивости растений / В.С. Николаевский. – Новосибирск: Наука, 1979. – 280 с.

Nikolaevskiy V.S. Biologicheskie osnovyi gazoustoychivosti rasteniy / V.S. Nikolaevskiy. – Novosibirsk: *Nauka*, 1979. – 280 s.

8. Панкин М.И. Роль придорожных лесополос различного породного состава и строения в защите виноградников от автотранспортных эмиссий / М.И. Панкин, В.Г. Нетребенко // Плодоводство и виноградарство Юга России № 37(01), 2016 г. [Электронный ресурс] – режим доступа: <http://journal.kubansad.ru/pdf/16/01/15.pdf>.

Pankin M.I. Rol pridorozhnyih lesopolos razlichnogo porodnogo sostava i stroeniya v zaschite vinogradnikov ot avtotransportnih emissiy / M.I. Pankin, V.G. Netrebenko // *Plodovodstvo i vinogradarstvo Yuga Rossii* № 37(01), 2016 g. [Elektronniy resurs] – rezhim dostupu: <http://journal.kubansad.ru/pdf/16/01/15.pdf>.

9. Парамонов Е.Г. Ассортимент древесных пород в лесополосах сухой степи в условиях изменения климата / Парамонов Е.Г., Ключников М.В., Обидин А.А. // Мир науки, культуры и образования, 2010. – №4(23). – С. 280–282.

Paramonov E.G. Assortiment drevesnyih porod v lesopolosah suhoj stepi v usloviyah izmeneniya klimata / *Paramonov E.G.*,

Klyuchnikov M.V., Obidin A.A. // *Mir nauki, kultury i obrazovaniya*, 2010. – №4(23). – S. 280–282.

10. Пилипенко О.І. Лісові меліорації: підручник / Пилипенко О.І., Юхновський В.Ю., Дударець С.М., Малюга В.М. – К.: Аграрна освіта, 2010. – 282 с.

Pilipenko O.I. Lisovi melioratsiyi: pidruchnik / Pilipenko O.I., Yuhnovskiy V.Yu., Dudarets S.M., Malyuga V.M. – K.: Agrarna osvita, 2010. – 282 s.

11. Пономарева Е.А. Анализ состояния защитных придорожных насаждений трассы Днепропетровск – Запорожье / *Вестник Донского государственного аграрного университета*. – 2015. – Вып. № 3 (17.1). – С. 52–60.

Ponomareva E.A. Analiz sostoyaniya zaschitnyih pridorozhnyih nasazhdeniy trassy Dnepropetrovsk – Zaporozhe / Vestnik Donskogo gosudarstvennogo agrarnogo universiteta. – 2015. – Vyip. № 3 (17.1). – S. 52–60.

12. Пономарева Е.А. Структура и видовой состав придорожных защитных лесополос участка трассы Днепропетровск–Донецк / Е.А. Пономарёва, В.П. Бессонова // *Актуальные проблемы, современное состояние, инновации в области природообустройства и строительства: матер. Всерос. заоч. науч.-практ. конф., посвящ. памяти д-ра техн. наук, проф., заслуженного мелиоратора РФ И.С. Алексейко (г. Благовещенск, 11 ноября 2015 г.)*. – Благовещенск: Изд-во Дальневосточного ГАУ, 2015. – С. 149–155.

Ponomareva E.A. Struktura i vidovoy sostav pridorozhnyih zaschitnyih lesopolos uchastka trassy Dnepropetrovsk-Donetsk / E.A. Ponomaryova, V.P. Bessonova // Aktualnyie problemyi, sovremennoe sostoyanie, innovatsii v oblasti prirodoobustroystva i stroitelstva: mater. Vseros. zaoch. nauch.-prakt. konf., posvyasch. pamyati d-ra tehn. nauk, prof., zasluzhennogo melioratora RF I.S. Alekseyko (g. Blagoveschensk, 11 noyabrya 2015 g.). – Blagoveschensk: Izd-vo Dalnevostochnogo GAU, 2015. – S. 149–155.

13. Фурдичко О.І. Лісові меліорації як основний фактор стабілізації степових екосистем / О.І. Фурдичко, А.П. Стадник // *Екологія та ноосферологія*. – 2008. – Т.19, № 3–4. – С. 13–24.

Furdichko O.I. *Lisovl melloratsIYi yak osnovniy faktor stabilizatsIYi stepovih ekosistem* / O.I. Furdichko, A.P. Stadnik // *EkologIya ta noosferologIya*. – 2008. – T.19, № 3–4. – S. 13–24.

14. Nair P.K.R. *State-of-the-artofagroforestrysystems* // *Forest Ecology and Management*. – Volume 45, Issues 1–4. – 1991. – P. 5–29.

CONDITION OF ROADSIDE PLANTATIONS NEAR THE URBAN-TYPE SETTLEMENT KYRYLIVKA IN ZAPOROZHYE REGION

E.A. Ponomareva

Dnipropetrovsk State Agrarian and Economic University

ponomarevalena@mail.ua

We have studied the roadside planting along the highway T0820 that leads to the urban-type settlement Kirillovka (south of Zaporizhzhya region). The total length of shelterbelts was about 50 km. The species composition of woody plants is 12 species. The *Robinia pseudoacacia* L., *Gleditsia triacanthos* L., *Populus simonii* Carriere are form the greatest part in shelterbelts.

The distribution of trees by the category of vital status were submitted: no signs of damage – 25,2 %, weakened – 37,5 %, greatly weakened – 32,1 % and dying – 4,2 %. The dead trees were about 1 %. The most resistant species are *Gleditsia triacanthos*, *Populus bolleana*, *Elaeagnus angustifolia*, *Pinus sylvestris*. The least resistant species are *Populus simonii*, *Salix alba*. Overall condition of planting can be defined as weakened. Part of the planting is damaged by fire.

The phytosanitary condition of the majority of trees in roadside shelterbelts is unsatisfactory. The most common damages are rarefied tree crown, mechanical damage, exfoliation of bark, drying annual shoots and skeletal branches, dieback.

The greatest numbers of species in a roadside belt are the groups of xerophytes and xeromesophytes (9 of 12). The most resistant species are groups of introducents xerophytes plants. 84% percent of species are salt tolerant species, 2/3 of plants are gas-resistant. Forest belts are predominantly three-row and double-row structures. Over a third of the surveyed route are generally unprotected forest belts. Occasionally along the road grow single trees and shrubs, which cannot serve as shelterbelts. Selection of species for forest plantations is carried out in accordance with environmental requirements, but structure of linear belts is broken and they cannot fully fulfill their functions.